

NOVA FILATELIJA

L J U B L J A N A

OKTOBER 1952

30— din Št. 10 Leto IV.

RAZVEDRILO

NAGRADNA ČRKOVNICA

Tov. Zirmann Alfonz iz Postojne nam je poslal naslednjo črkovnico:

1									
2									
3									E
4									E
5									
6									
7									
8									E
9									E

Iz besed GARBORG (norveški pesnik, 3 znamke, NF 3/III);

KOPLING (NF 8/II, Posarje);

STANČEV (bolgarski slikar).

4 znamke, NF 5,6/III);

RUZAL (filipinski narodni heroj, Filatelija 3/IX);

SAKSIDA in

STRENAR (slikarja, grafika)

VIDMAR (knjižničar FZS);

NEMEC;

ANICA;

ATA

uporabite črke za besede črkovnice tako, da boste dobili v vodoravnih vrstah:

1. evropska država (naziv na znakih);
2. dobrotelne znamke Luxembourg; 3. evropska država (naziv na znakih);
4. v novejši dobi so znamke ...;
5. francoska kolonija v Afriki;
6. avstrijski komik (v njegov spomin so izdali posebno znamko);
7. italijanski izumitelj (njemu na čast so izšle posebne letalske znamke);
8. posebne vrste znamk;
9. del natiska na dečjih znamkah stare Jugoslavije

Ce boste črkovnico pravilno izpolnili, boste v srednji (debelo tiskani) navpični vrstici čitali ime in priimek narodnega heroja (glej znamke za 10. obletnico ljudskih vstaj).

Za pravilne rešitve črkovnice, ki jih bomo prejeli do 25. decembra 1952, bo žreb naklonil pet nagrad v znamkah. Obilo sreče pri reševanju!

REŠITEV NAGRADNE KRIŽANKE iz Štev. 7/1952:

Vodoravno: 1. filatelija; 10. Trubar; 11. Rus; 12. Ind; 13. Žig; 15. au; 16. pas; 18. OF; 20. Lear; 22. pi; 23. Bar; 25. IX; 26. trn; 27. osel; 29. Irec; 30. masa; 31. gube; 32. Eda; 33. me; 35. lot; 36. Ra; 37. WIPA; 38. da.

Navpično: 1. Ft; 2. Iri; 3. luna; 4. Abdul; 5. ta; 6. er; 7. Iris; 8. Jug; 9. as; 13. Zar; 14. zobomer; 16. PAX; 17. pnceta; 19. fasada; 21. ei; 22. prebod; 24. resa; 26. trul; 28. la; 29. Ig; 33. mi; 34. ep.

*

Prejeli smo vsega 23 rešitev, od tega 3 popolnoma pravilne, 6 nepravilnih, 14 pa je bilo takih, da smo jih lahko uvrstili tudi med pravilne, ker je bilo rešitev za vodoravno in navpično »33« možnih več (me, ts, se oziroma mi, ti, si).

Nagrado so prejeli predvsem trije reševalci ki so poslali neoporečne rešitve (dr. Bodnar Roman, Stari trg pri Rakeku; Kveder Drago, Prevalje; Pivk Janez, Idrija), žreb pa je izbral izmed ostalih reševalcev še dva (Marušič Branko, Solkan, in Sadjak Janez, Kamnik).

VSEBINA:

Julij Bar: I. jugoslovanska filatelistična razstava v Beogradu (14.—21. IX. 1952.) — Janko Fili: Celine STO-VUJA — Ing. Ciril Pirc: 29.000 — Dr. Vladimir Murko: Plebisciti in znamke (konec) — Ksenija Štebih: Svetovno slovstvo na zn. mkah (6. nadaljevanje) — Nove znamke — Razvedrilo — Zanimivosti.

Urejuje uredniški odbor — Odgovorni urednik Lojze Črnota, predsednik FZS — Tekoči račun Narodne banke: Ljubljana, štev. 604-95331-18 — Glasilo izhaja 10-krat na leto — Letna naročnina 300.— din — Tisk tiskarne »Slovenskega poročevalca« v Ljubljani

NOVA FILATELIJA

GLASILO FILATELISTIČNE ZVEZE SLOVENIJE
ORGANE MENSUEL DE LA FÉDÉRATION PHILATÉLIQUE DE SLOVÉNIE

LETNIK IV.

OKTOBER 1952

STEV. 10

Julij Bar:

I. JUGOSLOVANSKA FILATELISTIČNA RAZSTAVA V BEOGRADU (14. – 21. IX. 1952)

Od vseh filatelistov FLRJ težko pričakovana I. jugoslovanska filatelistična razstava v Beogradu je za nami.

Uspelo ji je v dokajšnji meri prikazati razvoj filatelije v zadnjem desetletju v FLRJ. Tako po raznolikosti, vrednosti in kakovosti razstavljenega gradiva in literature, kakor tudi v vseh ostalih filatelističnih pogledih nam je dala zavest, da se jugoslovanska filatelija, vkljub za njo neugodnim razmeram, uspešno razvija s tempom, ki je spričo vseh težav prav zadovoljiv. Dokazala nam je, da tudi filatelisti prispevajo svoj delež k utrditvi mednarodnega slovesa, ki si ga je naša socialistična domovina že priborila v svetu politično, ekonomsko in kulturno.

S filatelistično razstavo je bilo povezano tudi tekmovanje republiških zvez v počastitev VI. kongresa KPJ, ki ga je razpisala Filatelistična zveza Hrvatske. To tekmovanje je bilo še posebej povod, da so se filatelisti še bolj pripravljali z vso resnostjo na razstavo, kar se seveda kaže v lepem uspehu, ki ga je razstava dosegla. Prvo mesto so si razdelili filatelisti SF Hrvatske in FZS, tretje so prejeli filatelisti SF Srbije, četrto SF BiH, peto pa je pripadlo filatelistem FSM.

V letu 1954. bo po predlogu, ki je bil postavljen na I. obnem zboru SFJ

v Zagrebu I. mednarodna filatelistična razstava. Zato sodim, da so dolžni vsi filatelisti, ki so obiskali razstavo v Beogradu, konstruktivno kritizirati vse opažene napake, ki so pri takih razstavah neizogibne in predlagati izboljšave, takó da bi se pri tej I. mednarodni razstavi v Zagrebu takšne napake ne ponovile in bi si jugoslovanska filatelija s to razstavo utrdila svoj sloves v svetu.

Organizacija take razstave seveda ni majhna reč. Menim, da je tudi pri razstavi v Beogradu nastopila kronična bolezen vseh razstav in sicer, da je delo obtičalo samo na nekaterih požrtvovalnih posameznikih, ki potem niso mogli vsega o pravem času izvesti takó kakovostno, kakor bi bilo treba. V pogledu organizacije je bilo precej pomanjkljivosti, ki bi bile lahko izostale. Razvrstitev gradiva po skupinah ni bila v razstavnih prostorih docela dosežena, napise so izdelovali šele med razstavo, tako da je dobila razstava šele proti svojemu koncu lice, kakršno bi morala imeti od začetka. Največja pomanjkljivost je bila, da ni bilo vodiča po razstavi. Zato tudi ni bilo dobrega pregleda in se je zgodilo, da so bila nekatera področja filatelije zastopana po večkrat, medtem ko je drugo zanimivo gradivo obtičalo v albumih. Vse te napake bi bili zlahka

odpravili, če ne bi bilo omenjene kronične bolezni. V celem pa je razstava uspešna in dosegla vse postavljene cilje.

Hvalevredno je, da je komisija za izbiro gradiva izločila sicer zanimive vendar že skoraj na vseh filatelističnih razstavah razstavljene objekte, tako da so obiskovalci videli izredno zanimivo in pestro gradivo, ki ga dosedaj še niso imeli prilike občudovati.

Zavod za izradu novčаница u Beogradu je v dveh posebnih vitrinah prikazal, kako nastanejo znamke. Menim, da je bil ta razstavni objekt za vse resne filateliste eden izmed najzanimivejših, ker velika večina filatelilstov niti približno ne ve, kako nastane v tehničnem kakor v administrativnem pogledu njegov ljubljencek — znamka. Sam sem prebil dobršen del svojega prostega časa pri študiju tega izredno zanimivega objekta.

Filatelistično gradivo je bilo razstavljeno v nad 450 vitrinah in je bilo razvrščeno v naslednje skupine:

I. skupina: razstavno gradivo Glavne direkcije pošte FLRJ in muzeja PTT v Beogradu,

II. skupina: študijske zbirke,

III. skupina: Srbija in Crna gora,

IV. skupina: Bosna in Hercegovina do leta 1918,

V. skupina: Jugoslavija 1918—1941,
VI. skupina: Jugoslavija pod okupacijo 1941—1945,

VII. skupina: partizanska pošta,

VIII. skupina: znamke FLRJ

IX. skupina: Evropa in prekomorske dežele,

X. skupina: letalske znamke posameznih držav ali vsega sveta,

XI. skupina: tematske zbirke,

XII. skupina: predmeti in dokumenti iz zgodovine pošte in zgodovine nastanka znamk,

XIII. skupina: mladinske zbirke,

XIV. skupina: filatelistična literatura,

XV. skupina: filatelistični pribor.

Skupine III, IV, V, VI, VIII, IX, X in XI so bile razdeljene še v podskupine:

a) specialne zbirke,

b) generalne zbirke,

c) redkosti, znamke na pismih, celine, žigi in pisma iz predfilatelistične dobe. Skupina XI je imela še podgrupo

d) zbirke falsifikatov.

Razstavljalo je vsega 143 filatelilstov, in sicer vsega skupaj 203 razstavne objekte.

Zelo zanimivo sliko razstave nudi pregled razstavljenih objektov ter prejetih nagrad po skupinah:

Skupina:	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	XIII.	XIV.	XV.
Štev. obj.	1	9	5	2	13	4	3	25	63	7	37	1	25	5	3
Nagrade:															
zlata med.	—	9	1	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	1	—
pozlačena	—	—	1	—	—	—	—	1	7	—	1	1	—	—	—
srebrna	—	—	2	—	6	2	2	7	10	2	11	—	1	3	1
bronasta	1*	—	—	1	6	1	—	10	24	4	6	—	10	1	—
pohvala	—	—	1	1	1	1	1	6	20	1	19	—	14	—	2
	1	9	5	2	13	4	3	25	63	7	37	1	25	5	3

* Za razstavljene plakete v posebni skupini.

Skupno so bila torej podeljena 203 priznanja:

zlatih plaket	: 14
pozlačenih	: 11
srebrnih	: 47
bronastih	: 64
pohvalnic	: 67

203

Po številu razstavljenih objektov je prednjačila IX. skupina (Evropa in Prekomorje), ki je obsegala skoraj 1/2 vseh razstavljenih objektov. Sledila ji je skupina XI. (tematske zbirke), na tretjem in četrtem mestu sta bili skupini VIII. (FLRJ) in XIII. (mladinske zbirke), na petem mestu skupina V.

(Jugoslavija 1918—1941), na šestem mestu skupina II. (študijske zbirke), na sedmem skupina X. (letalske znamke), na osmem in devetem mestu skupini III. (Srbija—Črna gora) ter XIV. (filat. literatura), na desetem mestu skupina VI. (Jugoslavija pod okupacijo 1941—1945), na enajstem in dvajstem mestu skupini VII. (partizanska pošta) in XV. (filatelistični pribor), na trinajstem mestu skupina IV. (Bosna in Hercegovina do l. 1918), na štirinajstem in petnajstem mestu pa skupina XII. (predmeti in dokumenti iz zgodovine pošte) ter filatelistične plakete.

Izreden razmah sta pokazali skupini XI. (tematske zbirke) ter XIII. (mladinske zbirke). Več o tem pri obdelavi posameznih skupin.

Prehajam na kritično obdelavo posameznih skupin.

I. skupina: razstavno gradivo Glavne direkcije pošte FLRJ, muzeja PTT in Zavoda za izradu novčаницa

Ta skupina je omenjena v uvodu ter je bilo gradivo razstavljeno izven konkurence.

II. skupina: študijske zbirke:

V tej skupini je bilo razstavljenih 9 objektov, ki so vsi prejeli najvišje priznanje, zlate plakete. Najbolj zanimivi objekti te skupine so bili naslednji:

1. Črna gora (ing. Fleck Vladimir) 60 točk,
2. Avstrija (ing. Verner Mirko) 60 točk,
3. Državna pošta Hrvatske (ing. Fleck Vladimir) 60 točk,
4. Obdelava frankovne serije stare Jugoslavije »črni rob«, (Manželej Sergej) 58 točk,
5. Slovenija — »verigarji« (Horvat N. Radoslav) 58 točk.

Nadalje so razstavljali v tej skupini še filatelisti: ing. Verner Vladimir (FLRJ), Korhec Julij (Slovenija — verigarji), ing. Verner Vladimir (Črna gora) in Luteretti Julijan (Madžarska).

III. skupina: Srbija in Črna gora:

V tej skupini je bilo razstavljenih skupno 5 objektov, od katerih so doslegli štirje visoke nagrade, in sicer: 1 zlato, 1 pozlačeno in 2 srebrni plaketi. Najboljša objekta sta bila:

1. Pisma stare Srbije (Stefanović Boka) in
2. Srbija (Tubinović Dejan).

Spričo tega, da je bila razstava prirejena v Beogradu, sem pogrešal specialne zbirke stare Srbije.

IV. skupina: Bosna in Hercegovina do leta 1918:

V tej skupini se filatelisti FLRJ niso izkazali. Vsekakor imamo mnogo prekrasnih specialnih in generalnih zbirk tega področja. Razstavljeni pa sta bili samo dve generalni zbirki, ki sta prejeli po 1 bronasto plaketo in pohvalnico.

V. skupina: Jugoslavija 1918—1941:

Razstavljenih je bilo skupno 13 objektov, od katerih je prejelo 6 srebrne plakete. Najlepša objekta v tej skupini sta bila:

1. Mešano zobčanje znamk stare Jugoslavije (Regulja Djordje) 42 točk,
2. Baranja (Jug.) (Foskie Danica) 42 točk.

Omeniti je še zbirke »Bosna SHS« (Krelius Zvonimir) ter specialne zbirke stare Jugoslavije (inž. Verner Mirko).

VI. skupina: Jugoslavija pod okupacijo 1941—1945:

Razstavljeni so bili le 4 objekti.

Srebrni plaketi sta prejela objekta:

1. žigi okupirane Jugoslavije (ing. Cveto Joanović) 36 točk, in
2. žigi okupirane Slovenije (Mayer Ernest) 36 točk.

Razstavljena je bila še okupirana Srbija v četvercih in posamezno. V tej skupini sem pogrešal generalno zbirko vseh okupacijskih znamk Jugoslavije.

VII. skupina: Partizanska pošta:

To izredno zanimivo, a zelo težavno področje so zastopali trije razstavljal-

ci. Najlepšo zbirko je razstavil tov. Gartner Karlo (40 točk). Razstavljalna sta še tov. Novaković Dragotin in dr. Lavrič Anton.

Filatelisti, ki imajo te zanimive dokumente naše narodnoosvobodilne borbe, bi morali zbrati vsa ta pisma v enotno zbirko, ki naj bi postala last muzeja PTT.

VIII. Skupina: Znamke FLRJ:

Ta skupina je bila zastopana s 25 objekti. Priborila si je poleg manjših 1 zlato in 1 pozlačeno plaket.

Izredno zanimiva sta bila objekta:

1. specialna FLRJ (Dujmič Slavko) 50 točk ter

2. specialna FLRJ (dr. Mehmedagić Aliosman) 42 točk.

Zelo zanimiv je bil tudi objekt tov. Filija Janka — specialna VUJA, kjer smo imeli priliko občudovati nekatere unikate pogrešnega tiska.

IX. skupina: Evropa in prekomorske države:

Ta skupina je bila najmočnejše zastopana. 63 objektov priča, da naši filatelisti še vedno ljubijo zbiranje znamk sosednih držav in tudi vsega sveta. Pogrešal pa sem v tej skupini zbirke klasičnih znamk, ki so bile v glavnem le borno zastopane. Ker je ta skupina jedro vsake filatelistične razstave, bo treba na mednarodni razstavi to vrzel močno izpopolniti.

Ta skupina si je priborila 2 zlati, 7 pozlačenih, 10 srebrnih plaket in manjše nagrade. Omenil bi le najzanimivejše objekte:

1. pisma papeške države (Brus Dragotin) 58 točk,

2. žigi Zagreba (Ivkanec Franjo) 50 točk,

3. predhodniki nemških kolonij (Care Ernst) — po svoji filatelistični vrednosti in redkosti eden najlepših objektov te skupine, vendar slabo obdelan — 44 točk,

4. eseji in poizkusni tiski (inž. Verner Mirko) 44 točk,

5. Belgija, nerabljen, kompletna generalna zbirka (g. Delcoen, belgijski konzul) 52 točk,

6. specialno obdelana Cona »A« (g. Delcoen) 42 točk,

7. Turčija, Bolgarija in Avstrija, klasične znamke (dr. Ljeskoc Miloš) 42 točk,

8. Madžarska (Bayer Pavel) 42 točk,
9. specialna Ukrajina (Valder Slavko) 42 točk.

X. skupina: Avionske znamke posameznih držav ali vsega sveta

V tej skupini je bilo razstavljenih skupno 7 objektov, kar dokazuje, da so naši filatelisti v tej veji filatelije precej nazadovali. Dva objekta sta si priborila srebne plakete, in sicer:

1. avionske znamke vsega sveta (Nemet Djuro) 38 točk, in

2. zbirka avionskih znamk (Radenković Delja) 36 točk.

XI. skupina: tematske zbirke

Razvoj te veje nam je pokazalo močno zastopstvo te skupine na razstavi. Po številu objektov je na drugem mestu s skoraj $\frac{1}{5}$ vsega števila. Stara garda filatelistov sicer odklanja takšno zbiranje, ki ga pa odkljuje močno vzgojno delo, zlasti za mladince, in je v tem pogledu zelo razveseljivo, da so se posvetili jugoslovanski filatelisti tudi temu zbiranju.

S pridobitvijo celo 1 pozlačene kakor tudi 11 srebrnih plaket, se je ta skupina močno odlikovala pred mnogimi drugimi.

Najrazličnejše teme od športnih, Rdečega križa, dečjih, mostov, zdravnikov, vojnih ladij do blokov, UPU itd., so pestro poživilje filatelistično razstavo in vzbujale zlasti pri mladih kakor tudi pri nefilatelistih najzanimivejše zanimanje. V tej skupini so bili najlepši objekti:

1. »Naš mili Zagreb« (Hogge Ignac) 42 točk, ki si je priboril pozlačeno plaketko zaradi prvovrstne obdelave albumskih listov v smislu razstavljenega teme.

2. eseji (Justitz Hinko) 40 točk,

3. »sola filatelije« (Anderlič Pavle) 40 točk. Ta objekt je žel tudi splošno priznanje, a je žal zaradi pomanjkanja prostora le v izvlečku nazorno

prikazal, kaj vse mora filatelista znati, da lahko smotno in pravilno zbira znamke. Od papirja, zobčanja, tiska pa do raznih zanimivosti v filateliji so nanizani v poljudni obliki vsi problemi, ki teže še neizkušenega filatelista.

4. UPU, (Nemet Djuro) 40 točk,
5. bloki vsega sveta (Miletić Borivoj) 36 točk,
6. Filatelistične razstave (Samec Vaso) 38 točk itd.

XII. skupina: predmeti in dokumenti iz zgodovine pošte

V tej skupini je razstavljal tovariš Ferdo Kobal vse dokazno gradivo o očetu znamke Lovrencu Koširju. Razstavljeno gradivo kaže dolgoletno borbo in veliki trud, ki ga je vložil v to borbo razstavljalec za dokaz, da je oče znamke Lovrenc Košir in ne Rowland Hill. Razstavljeno je bilo tudi mnogo izvlečkov iz tuje filatelistične literature, ki razpravljajo o tem. Objekt je bil nagrajen s pozlačeno plaketo in je dosegel 44 točk.

XIII. skupina: mladinske zbirke

Poglavitna skrb vseh organizacij je vzgojiti dober mladinski kader. Na tej razstavi so bili mladinci zastopani s častnim številom 25 objektov. Za mladinske zbirke niso bile določene večje nagrade kakor bronasta plaketa in pohvalnica. Vkljub temu si je priboril 1 objekt celo srebrno plaketo. Kakovost ostalih objektov je bila na dostojni višini, tako da lahko pričakujemo, da se bo naša mladina vedno častno udeleževala vseh filatelističnih razstav in da bomo kmalu imeli mo-

goče še boljše filateliste, kakor smo jih imeli dosedaj.

1. Specialna okupirana Srbija (Foskio Ingeborg) 34 točk.

XIV. skupina: filatelistična literatura

V tej skupini je razstavljal 5 razstavjalcev, in sicer štirje z lastno izdano literaturo, eden pa z zbirko literature.

1 zlata plaketa in tri srebrne zgovorno dokazujejo razvoj filatelistične literature v FLRJ. Zlato plaketo si je priborila Filatelistična zveza LR Hrvatske za svoj »Priručnik«, srebrno pa SFS, SFH in FZS za izdajo svojih filatelističnih revij.

XV. skupina: filatelistični pribor

V tej skupini je treba omeniti zelo zanimivo »Studijo barv« (dr. Metzger Stjepan), ki si je priborila srebrno plaketo (40 točk).

Skupina: plakete

V tej skupini je razstavil tov. Hogge Ignac plakete vseh filatelističnih razstav v Jugoslaviji; prejel je za svoj objekt bronasto plaketo.

V naslednjem podajam še pregled pripadnosti razstavjalcev po posameznih LR in skupinah:

L. republika:	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	XIII	XIV	XV	Pt.
Srbija	5	3	—	7	3	2	10	27	5	20	—	8	2	—	—
Hrvatska	4	—	—	4	—	1	6	18	2	11	—	13	2	2	1
Slovenija	—	—	—	1	1	1	5	13	—	2	1	3	1	1	—
Bosna in H.	—	1	2	1	—	—	1	4	—	1	—	1	—	—	—
Makedonija	—	—	—	—	—	—	3	—	—	2	—	—	—	—	—
Skupno	9	4	2	13	4	4	25	64	7	36	1	25	5	3	1

**Število razstavljalcev in objektov,
ki so bili nagrajeni:**

L. republika:	razstav.	objekti
Srbija	62	92
Hrvatska	50	64
Slovenija	18	29
Bosna in Hercegovina	8	11
Makedonija	4	5
Skupno	142	201
Izven Fil. zvez	1	2
	143	203

**Razpredelnica podeljenih nagrad
po posameznih LR**

Republika	z	poz. s	b	p	skupno
Srbija	6	2	21	29	34
Hrvatska	8	3	11	23	19
Slovenija	—	2	13	7	7
Bosna in H.	—	2	2	3	4
Makedonija	—	—	—	2	3
Izven					
Fil. zvez	—	2	—	—	—
Skupno	14	11	47	64	67

(z = zlata, poz. = pozlačena, s = srebrna, b = bakrena, p = pohvalnica.)

**Število članstva (31. VII. 1952) in število razstavljalcev, povprečje članov,
število razstavljenih objektov, doseženih točk in povprečje točk:**

L. republika	število članstva	število razstav.	povpr. članov	število objekt.	dosežene točke	povpr. točk
Srbija	4237	62	68.4	92	2888	31.40
Hrvatska	2399	50	50	64	2132	33.31
Slovenija	3114	18	173	29	966	33.31
Bosna in Her.	435	8	54	11	346	31.40
Makedonija	679	4	169	5	130	26.00

Janko Fili, Koper:

CELINE STO-VUJA

V »Filatelistu« št. 12/1951 in št. 5/1952 sta Branislav Novaković oziroma inž. A. Petrović opisala »Celine STO pod Vojno upravo Jugosl. Armije«. Tudi sam zbiram to področje in imam tega gradiva nekaj več, kakor sta ga opisala omenjena tovariša, kar je povsem razumljivo, ker bivam že vsa leta prav pri viru koprskih izdaj — čeprav moram priznati, da sem to področje večkrat zanemaril in bi lahko podal popolnejšo sliko kakor mi omogočajo zbrano gradivo in podatki. Odločil sem se torej, da obdelam celine STO na podlagi podatkov, ki so mi na razpolago, in to neodvisno od načina in vrstnega reda popisa v »Filatelistu« ali v »Filateliji« št. 1/1950 stran 9/10.

Kolikor se ukvarjajo še drugi tovariši s tem področjem ter bodo moje

navedbe izpopolnili, jim bom hvaležen.

*

A. Dopisnice

Št. 1. Lir 5.— na din 1.50 zelena.

Dopisnica FLRJ za Slovenijo (Spec. katal. FNRJ 1948, stran 304/št. 15).

Pretilsk: Napis v štirih vrstah. V prvi vrsti: »Vojna Uprava Jugoslavenske Armije« preko »Federativna ljudska republika Jugoslavija« (67×3 mm).

Druga vrsta: »STO-TLTA« (23×4 mm) in tretja vrsta: »STT« (10×4 mm) sta v praznem prostoru med »Dopisnica« in sliko maršala Tita; četrta vrsta: »Cartolina postale« (51½×3½ mm). Stara vrednost odin 1.50 din« pretiskana z »vodoravnim pravokotnikom« v velikosti 18×3 mm, ki je sestavljen iz dveh vodoravnih debelih črt.

Nova vrednost »L. 5« ($8 \times 2 \frac{3}{4}$ mm) je na spodnji polovici slike maršala Tita.

Barva pretiska črna.

Barva osnovnega napisa in slike maršala Tita ter papirja (kartona):

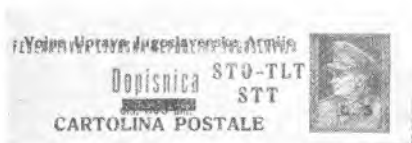
a) rumenkastozeleni tekst in slika na rumenkastem kartonu;

b) rumenkastozeleni tekst in slika na živo rumenkastem (slonokoščenem), dobrem, gladkem kartonu;

c) temnozelen tekst in slika na rjavkastem kartonu;

d) temnozelen tekst in slika na sivkastorumenkastem kartonu.

Razločujemo tri tipe pretiska, ki so skoraj gotovo iz treh različnih tiskovnih naklad.

I. tip: Prvi »T« v »TLT« je natanko nad drugim »T« v »STT«. Spodnji rob označbe vrednosti »L. 5« je natanko v višini zgornjega roba »Cartolina postale«. Črtica med »STO« in »TLT« je tanka.

Doslej poznana samo v barvi a).

II. tip: Pretisk je popolnoma podoben pretisku I, le da je »STT« pomaknjen nekoliko na levo, tako da drugi »T« ni natanko pod prvim »T« v »TLT«, ampak je pomaknjen skoraj za 1 mm na levo.

Doslej poznana v barvi c) in d).

III. tip: Črtica med »STO« in »TLT« je debelejša in kratka. Spodnji rob označbe vrednosti »L. 5« je za cca 1 mm izpod gornjega roba »Cartolina postale«. Vodoravni pravokotnik, ki prekriva prvotno označbo vrednosti din 1.50, je tu dolg le $17 \frac{1}{2}$ mm namesto 18 mm.

Prvo naklado so pretiskali v »Zavodu za izradu novčanic« v Beogradu. (Filatelija št. 1/50 — po spec. katalogu FLRJ/1948 pa v državni markarnici v Beogradu na podlagi službenega obvestila št. 27.705 od 14. XI. 1947.) in je

šlo v promet 10.000 kosov. Po vseh znakih sodeč gre za I. tip.

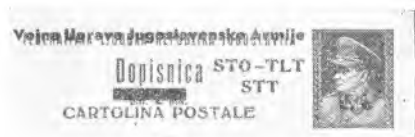
O drugi nakladi (tip II) do sedaj nimam podatkov. V zbirki imam primerke II/c in d) z žigom 30. 4. 1949, kar dokazuje, da so bile te dopisnice izdane v razdobju med prvo in tretjo naklado.

Tretja naklada (tip III): Uprava v Kopru je naročila s svojim dopisom št. 109/48 pri poštni direkciji v Ljubljani nadaljnjih 30.000 dopisnic, ki jih je pretiskala tiskarna Poštne direkcije v Ljubljani po nalogu svoje direkcije št. 12.348 od 12. 5. 1948 ter jih dobavila Upravi PTT v Kopru v mesecu juniju 1948 in to 29.904 komade (ostanek do 30.000 je makulatura).

*

St. 2. Lir 6.— na din 2.— zelena, v ostalem ista osnovna dopisnica kakor št. 1.

Pretisk izvršen na isti način in v istem razporedu kakor pri št. 1, ven-

dar z drugimi črkami in v drugih dimenzijah, in sicer »Vojna Uprava Jugoslavenske Armije 72 × 3 mm, »STO-TLT« 22 $\frac{1}{4}$ × 3 mm, »STT« 9 × 3 mm, »Cartolina postale« 47 × 2 $\frac{3}{4}$ mm, »L. 6« 8 $\frac{1}{2}$ × 2 $\frac{1}{4}$ mm, stara vrednost »din 2 din« pretiskana z vodoravnim pravokotnikom velikosti 18 × 3 mm, ki tokrat ni razpolovljen, oziroma ni sestavljen iz dveh debelih vodoravnih črt, marveč je celota.

Barva pretiska črna.

Barva osnovnega napisa (teksta) slike maršala Tita in papirja je ista kakor pod 1/a, vendar v svetlejših odtenkih barve kartona.

Podatkov o tisku, nakladi in natančnem datumu izida do danes še nimam. Vendar se spominjam, da se je pojavila v prometu po zamenjavi

jugolire v dinar, torej po 3. 7. 1949, in so jo prodajali po din 2.—

*

St. 3/I din 2.— zelena. Isti tip osnovne dopisnice kakor št. 2, le s to razliko, da je barva teksta in slike maršala Tita modroz zelena.

Pretisk: »VOJNA UPRAVA JUGOSLAVENSKE ARMIIJE« $71 \times 2\frac{3}{4}$ mm je nad tekstom »Federativna ljudska republika Jugoslavija«. Pod tekstom, to je pod označbo vrednosti »din 2 din« je pretisk »Cartolina Postale« $32\frac{1}{2} \times 1\frac{3}{4}$ mm; črka »N« je večja od ostalih ($2\frac{1}{4}$ namesto $1\frac{3}{4}$ mm). Na sliki maršala Tita je pretisk v dveh vrstah in sicer »STO-TLT« $15 \times 3\frac{3}{4}$ mm ter »STT« $5 \times 3\frac{3}{4}$ mm. Barva pretiska te izdaje, kakor vseh nadaljnjih, je črna. Dopisnice št. 3—10 je pretiskala tiskarna »Jadrana« v Kopru.

Glede naklade in datuma izida te kakor vseh nadaljnjih dopisnic tega opisa glej ob koncu v pripombah.

St. 3/II Din 2.— zelena. Ta dopisnica je istovetna s št. 3/I, vendar nahajamo tu razlike v pretisku, kar dokazuje, da je bila tiskana v drugi nakladi. Črka »N« v »Cartolina« je v isti velikosti kakor ostale črke. Velikost pretiska »STO-TLT« je tu $15\frac{1}{2} \times 3\frac{3}{4}$ mm namesto $15 \times 3\frac{3}{4}$ mm, »STT« pa je $6 \times 3\frac{3}{4}$ mm namesto $5 \times 3\frac{3}{4}$ mm. Razmah med obema vrstama »STO-TLT« in »STT« je tu $4\frac{1}{2}$ mm, medtem ko je na dopisnici št. 3/I le $3\frac{1}{2}$ mm, razmah med črkami »AVA« v »Upravac« je ožji nego pri pretisku pri predhodni izdaji.

*

St. 4/I Din 2.— temnomodra. Dopisnica FLR Jugoslavije s podobo maršala Tita brez kape ter tekstom »FNR

Jugoslavija« (v cirilici in latinici), »Dopisnica« (v cirilici in latinici), »Poštanska kartička« (v cirilici), »Carte postale«, »din 2.—« v temnomodri barvi.

Pretisk na tej dopisnici je popolnoma enak pretisku 3/I, kar dokazuje, da je bil opravljen hkrati s to dopisnico. Papir (karton) rjavkastorumen.

St. 4/II Din 2.— temnomodra. Popolnoma ista osnovna dopisnica kakor št. 4/I, le da je pretisk »Vojna Uprava Jugoslavenske Armije« podčrtan z dvema, razmeroma debelima črtama, oz. je s tema črtama prečrtan napis »FNR Jugoslavija«. Črte so nekoliko debelejšje kakor pri dopisnici št. 3, 9 ali 10.

*

St. 5/I Din 2.— temnomodra. Dopisnica FLR Jugoslavije s tekstom kakor opisano pod št. 4, slika maršala Tita s kapo (kakor št. 1—3) v temnomodri barvi, papir (karton) sivkast, označba vrednosti z velikim »2« (3×3 mm).

Pretisk isti kakor na dopisnici št. 3/II. Črke napisa »VOJNA UPRAVA JUGOSLAVENSKE ARMIIJE« so tu nekoliko debelejšje. Drugi »T« v »TLT« je pokvarjen (po sredini navpično razpolavljen).

St. 5/II Din 2.— temnomodra. Ista osnovna dopisnica kakor 5/I. Pretisk: besedilo in razporeditev pretiska sta tudi ista, le da je napis »VOJNA UPRAVA JUGOSLAVENSKE ARMIIJE« dolg 62 mm (namesto 71 mm). Drugi »T« v »TLT« je tudi tu pokvarjen, vendar na drugačen način. Manjka mu zgornji desni del v celoti. Druga vrsta pretiska na sliki maršala Tita, to je »STT«, je pomaknjena močno na desno. Medtem ko je na poprejšnji dopisnici prvi »T« natanko pod črtico med »STO-TLT«, je pri tem pretisku pod to črtico črka »S«.

*

St. 6/I Din 2.— svetlomodra. Dopisnica FLR Jugoslavije s tekstom in sliki maršala Tita kakor dopisnica št 4 v svetlomodri barvi. Papir (karton) sivkast.

Pretisk je popolnoma enak pretisku na dopisnici št. 5/I.

St. 6/II Din 2.— svetlomodra. Ista osnovna dopisnica kakor 6/I.

Pretisk je popolnoma enak pretisku na dopisnici št. 5/II.

*

St. 7. Din 2.— temnomodra. Dopisnica FLR Jugoslavije z notnim tekstom kakor na dopisnici št. 5/I in II, slika maršala Tita je uokvirjena z ravnimi črtami, v temnomodri barvi. Papir (karton) rumenkast in sivkast.

Pretisk je enak onemu na dopisnici št. 3/II, le da je dolžina pretiska »VOJNA UPRAVA JUGOSLAVENSKE ARMIIJE« 72 mm (namesto 71 mm), dolžina »Cartolina postale« pa 31 mm (namesto 32½ mm). Dvovrstni pretisk »STO-TLT/STT« pa je enak pretisku na dopisnici št. 3/I.

*

St. 8/I Din 2.— temnomodra. Osnovna dopisnica je ista kakor št. 7. Papir (karton) rumenkast in sivkast. Pretisk »VOJNA UPRAVA JUGOSLAVENSKE ARMIIJE« je prav tako enak pretisku, navedenemu pod št. 7, pretisk »Cartolina postale« je večji in sicer 34½ × 2½ mm (prej 31 × 2 mm). V pretisku »STO-TLT/STT« so spremenjene črke (grotesk), medtem ko je bil doslej v antiqua črkah.

Tekst osnovne dopisnice »FNR Jugoslavija« je prečrtan z dvema vodoravnima črtama. Razmah med pretiskom »Vojna Uprava Jugoslavenske armije« in zgornjo vodoravno črto je 1½ mm.

St. 8/II Din 2.— temnomodra. Ista dopisnica in isti pretisk kakor 8/I, le razmah med pretiskom »Vojna Uprava Jugoslavenske Armije« in zgornjo vodoravno črto je 2¼ mm.

*

St. 9. Din 4.— na din 2.— temnomodra: ista osnovna dopisnica kakor št. 8. Papir (karton) samo sivkast.

Pretisk je enak onemu št. 8, le da je razmah med »Vojna Uprava Jugosla-

vske Armije« in vodoravnima črtama le 1 mm. Prvotna označba vrednosti »2.—« prečrtana s pravokotnikom velikosti 6 × 4½ mm, ki je sestavljen iz 6 vodoravnih črt. Na desni strani označbe »din« v latinici je nova vrednost »4«.

*

St. 10. Din 4.— na din 2.— temnomodra. Ista osnovna dopisnica kakor št. 8 in 9. Papir (karton) samo sivkast.

Pretisk je enak pretisku dopisnice št. 9, le prvotna označba vrednosti (din 2) tu ni posebej prečrtana, ampak je pretisk nove vrednosti (din 4.—) tiskan naravnost na prvotno označbo vrednosti.

*

St. 11. Din 10.— na din 2.— temnomodra. Osnovna dopisnica FLRJ kakor št. 7, 8, 9 in 10, vendar s prečrtano dosedanjo označbo vrednosti din 2.— ter izpod tega din (v cirilici in latinici) 10.—. Pretisk nove vrednosti ter uničenje prvotne vrednosti — vodoraven pravokotnik — v rdeči barvi je bil izvršen v FLRJ.

Pretisk »STT-VUJNA« v rdeči barvi je opravila tiskarna »Giuliana« v Kopru.

Naklada 20.000 kosov.

Datum izdaje 15. julija 1952.

P r i p o m b e :

Vse pretiske na dopisnicah do št. 10, izvzemši št. 1 in 2, je opravila tiskarna »Jadran« v Kopru in sicer:

18. 11. 1949 na	24.600 kosov
10. 12. 1949 na	50.000 «
17. 12. 1950 na	50.000 «
18. 8. 1950 na	100.000 «
21. 5. 1951 na	50.000 «
29. 8. 1951 na	50.000 «

skupno torej 324.600 kosov

Uprava PTT v Kopru je prejela osnovne dopisnice postopoma od Poštne direkcije v Ljubljani. Pri večini pošilk kaže, da so bile dobavljene dopisnice različnih tipov. Tako smo dobili popolnoma enake pretiske na različnih osnovnih dopisnicah in sicer št. 3/I in 4/I, 5/I in 6/I ter 5/II in 6/II.

Navedeni seznam tiskovnih naklad ni popoln, Manjkajo podatki nekoliko mesecev pred 18. 11. 1949. (Imam dopisnico št. 3/II z datumom 5. 10. 1949.)

Dopisnice sem razvrstil po kronološkem redu, kakor so se dobile na pošti. Vendar ta vrstni red ni popolnoma zanesljiv, ker so se pojavile na pošti n. pr. dopisnice št. 9 (jeseni 1951), nato št. 10, pa zopet št. 9 (april—maj 1952). V juniju 1952 pa so zopet v prodaji izključno le dopisnice št. 10. Približno tako je bilo tudi z ostalimi dopisnicami v letih 1950 in 1951.

Uprava PTT nima podatkov za posamezne vrste dopisnic, kdaj in v kakšni nakladi so bile pretiskane. Prav tako ne razpolaga tiskarna, ki je opravila pretiske, s podatki za posamezne vrste dopisnic, ker računu ali kopiji niso priloženi vzorci dopisnic, ki so bile vsakokrat pretiskane. Dopisnica je poštna vrednotnica in mora tiskarna dobaviti tisto količino, ki jo je prejela v pretiskanje, pa naj bodo dopisnice s pravilnim pretiskom ali pa makulatura. Iz tega razloga in ker makulatura tudi potem ni bila povsem izločena, so prišle v promet tudi dopisnice z raznimi zgrešenimi pretiski,

Ing. Ciril Pirc

kakor jih je opisal inž. A. Petrovič v »Filatelistu« št. 5/1952 na koncu svojega članka na strani 120 odnosno 121.

Dopisnica št. 1 je še bila v prometu, ko se je povišala tarifa od lir 5.— na 6.— (v FLRJ od din 1,50 na 2.—). Zato je pošta dodatno nalepila znamko za 1 liro zadnje izdaje bivše cone B (Jugofilatelija stran 233/št. 38).

B. PISEMSKI OVITKI

St. 1. Din 28.— na din 5.— rdeča (ovitek modre barve z belo-modro-rdečim robom) s sliko Triglava v rdeči barvi in označbo vrednosti din 5.—.

Pretisk: »STT-VUJNA« izpod zgornjega napisu »Jugoslavija« ter nova vrednost din »28« preko prvotne vrednosti.

Barva pretiska: temnomodra.

Datum izdaje: 20. 3. 1952.

Naklada: 2000 kosov.

Pretiskala tiskarna »Pecchiari« v Kopru.

Prodajna cena din 35.—.

29.000

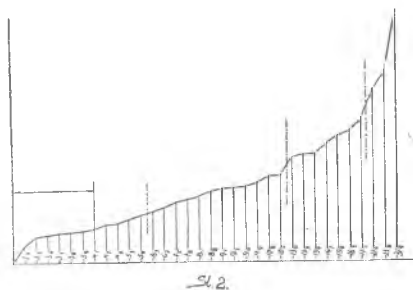
(1. nadaljevanje)

Na opisani način sem izračunal za 37 evropskih dežel koeficiente za dobe, ki rastejo od početka izdajanja znamk do leta 1950 za 5 let, razen tega za 24 nadaljnjih dežel, predvsem za tiste, ki znamk več ne izdajajo, le končni koeficient ob prenehanju njih poštne samostalnosti, zaradi koristne primer-

jave. Prva doba v splošnem ne obsega 5 let, da je bil tako mogoč pri vseh državah zaključek z letom 1950. 33 obdelanih držav sega do leta 1950 in seveda še čez.

Na sliki 2. je teh 33 končnih koeficientov nanešenih na 33 ekvidistantnih ordinatah v vrstnem redu njih veli-

kosti od najnižjega (2.2 za Veliko Britanijo) do najvišjega (31.4 za Češkoslovaško).

Ze ta diagram nam pove mnogo zanimivega, posebno pa dvoje.

Prvič opazimo v diagramu dva izrazita skoka, enega med koeficientoma 10.7 (Bolgarska) in 13.0 (Ogrska) ter drugega med koeficientoma 17.7 (Poljska) in 21.4 (Jugoslavija). Tako lahko zberemo obravnavanih 33 dežel v 3 skupine.

V prvo skupino bi šle: Velika Britanija, Danska, Islandija, Svedska, Irska, Norveška, Finska, Luksemburg, Vatikan, Svica, Nizozemska, Monako, San Marino, Liechtenstein, Grčija, Andora, Portugalska, Francija, Belgija, Italija, Avstrija, Spanija in Bolgarska.

V drugo skupino bi sodile: Ogrska, Turčija, Albanija, Romunija, Rusija in Poljska.

V tretjo skupino bi slednjič sodile: Jugoslavija, Nemčija in Češkoslovaška. Kakor sem že omenil, je za mesto teh treh držav v tretji skupini delno odgovorna tudi njih politična zgodovina po prvi svetovni vojni. Stevilni pretiski, provizorne izdaje pri menjanju vladavine, izdaje okupacijskih oblasti so neugodno vplivale na višino koeficienta, kar vidimo zlasti pri Češkoslovaški, kjer sem upošteval tudi izdaje Slovaške in Protektorata, medtem ko sem pri Jugoslaviji zanemaril Nedičevu Srbijo, NDH in Crno goro. Njih upoštevanje bi koeficient Jugoslavije še dvignilo. Saj ima Nedičeva Srbija sama zase koeficient 45, NDH 36 in Crna Gora 21.6. Se pravi, da bi

se povečal končni koeficient Jugoslavije še za 3.1 na 24.5 in bi presegal koeficient Češkoslovaške. Na višino koeficienta Nemčije pa vpliva predvsem vzporedno izdajanje znamk v posameznih zasedbenih conah, odnosno v Zapadnonemški zvezni republiki in Nemški demokratični republiki.

Glede na opisana dejstva bi bili torej dve skupini držav, katerih prva bi obsegala predvsem takoiimenovane »solidne« države, ki izdajajo znamke v okviru resnične potrebe. Vendar že zgorajšnje naštevanje držav prve skupine kaže, da so v skupini tudi še države, ki so jih filatelisti po čutu izločili iz seznama »solidnih« držav.

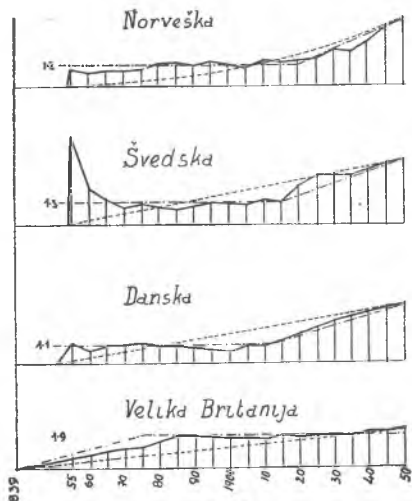
Poglejmo ali moremo iz diagrama na sliki 2. izluščiti kriterij, ki bi nam pomagal tudi v tej skupini ločiti ene države od drugih.

Nedvomno bodo imele države, ki izdajajo znamke le po resnični potrebi najmanjše koeficiente, to so dežele v začetku našega diagrama na sliki 2. Hkrati opazimo tudi, da je v intervalu 3—4 največ koeficientov (5). To so koeficienti Danske (3.3), Islanda (3.4), Svedske (3.7), Irske (3.8) in Norveške (3.9). Nanje se priključi spredaj Velika Britanija z najmanjšim koeficientom (2.2) in zadaj Finska s koeficientom 4.1, ki le za 0.2 presega koeficient Norveške. Od tu naprej pa koeficienti hitreje rastejo, če tudi ne tako hitro, kakor v 2. in 3. skupini.

Zato ne bomo hudo grešili, če štejemo predvsem teh 7 držav v skupino dežel, ki jih filatelisti po pravici prištevajo k »solidnim«. In res vidimo, da so med njimi vse države, ki jim zbiralci dodeljujejo ta epiteton.

Poglejmo sedaj diagrame koeficientov teh držav. Na 3. sliki so zbrani za Veliko Britanijo, Dansko, Svedsko in Norveško. Ost v začetku teh in kasnejših primerov nas pri tem ne sme motiti To je posledica izračunavanja koeficientov po 5letnih razdobjih zaključno z letom 1950, kar povzroča, da je prvo obdobje po navadi krajše od 5 let, kar poveča prvi koeficient in pokvari potek diagrama v začetku. Če bi računali koeficiente od

leta do leta, se pravi, da bi uporabljali kratko malo število znamk, izdanih vsako leto, bi ta ost izginila.

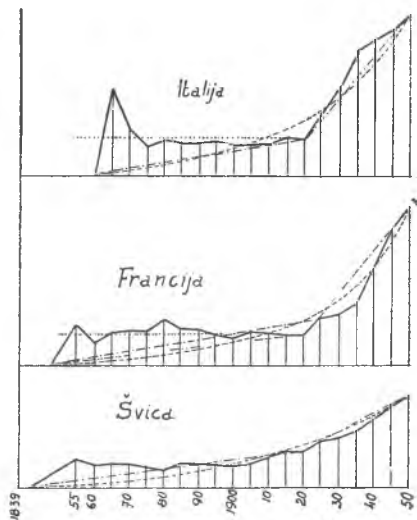
Sl. 3.

Iz slike posnamemo, da moremo pristeti diagrame Danske, Velike Britanije in Švedske I. tipu, diagram Norveške pa III. tipu z zelo blago krivuljo. Še boljše izenačenje štirih diagramov pa dobimo, če si jih predstavljamo sestavljene iz I. in II. tipa, tako da ima diagram Velike Britanije potek najprej po prvem tipu in zatem po II. tipu, ostali trije pa obratno potek po II. tipu pred I. tipom. Vsi opisani tipizirani diagrami so istotako vnešeni v sliki 2. V vsakem primeru sestojte diagrami teh 4 držav iz tipov, ki smo jih v začetku te razprave označili za one, ki so značilne za države z izdajanjem znamk le za resnične potrebe in v zelo redkih — res važnih primerih še prigradnostne znamke. Pri Veliki Britaniji imamo primer, da je število izdanih znamk nekako do leta 1885 naraščalo, verjetno z razvojem in razširitvijo poštne tarife, nakar se je ustalilo z ustaljenjem poštne tarife. Potreba po novih znamkah se je izkazala le pri menjavah na prestolu in

raznih jubilejih. Pri ostalih treh primerih je pa stvar obratna. V vseh primerih je pa treba opomniti še na blagi naklon po I. tipu izravnanih diagramov, ki ga moremo izračunati kot tangentno naklonskega kota za Veliko Britanijo z 0,22, za Dansko z 0,33, za Švedsko 0,39 in za Norveško z 0,41.

To bo zlasti zanimivo pri primerjavi po I. tipu izenačenih diagramov ravnokar obravnanih držav z diagrami nadaljnjih držav I. skupine, ki ne ustrezajo več predloženim 4 diagramom.

V 4. sliki sem združil diagrame Švice s koeficientom 5,3, Francije s koeficientom 9,1 in Italije s koeficientom 9,4.

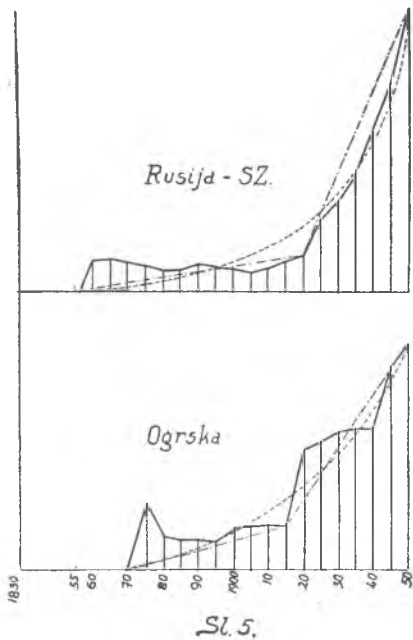
Sl. 4.

Iz slike posnamemo, da moremo pristeti diagram Švice še III. tipu, vendar nekoliko ostrejšo izraženo kakor v primeru Norveške. Sicer pa je karakteristika obeh diagramov ista, za naklon po I. tipu dobimo 0,5. Izdaje »Pro Juventute« in »Bundesfeiermarken« ter razne druge priložnostne izdaje povzročajo to obliko.

Diagrama Francije in Italije sta pa že izrazito IV. tipa in izpadeta iz sku-

pine držav, ki ne vzbujajo v filatelistu neugodnih občutkov.

Ce so torej v 1. skupini države ene in druge vrste, bo važno ugotoviti v diagramu 2. slike še mejo, kjer preide III. tip v IV. tip. Iz diagramov, ki sem jih narisal za vse preiskane države, ki jih pa zaradi stroškov tiska ne moremo objaviti, sledi, da je ta meja za Nizozemsko. Monako in Liechtenstein sicer nista izrazito IV. tipa, vendar se mu zelo približata, sicer jih pa tudi naklonski kot po I. tipu izenačenega diagrama uvrsti semkaj (0,97 za Monako, 1,87 za Liechtenstein).

V 5. sliki sta slednjič kot primera še diagrama Ogrske s koeficientom 13,0 in Sovjetske zveze s koeficientom 16,3 kot državi iz 2. skupine z diagramom izrazito IV. tipa.

Ce primerjamo diagrame, ki smo jih prinesli v slikah 3., 4. in 5. in ki bi se dali pomnožiti še z diagrami za ostale preiskane evropske države, moremo ugotoviti še nekaj zanimivega.

Ce namreč nadomestimo po III. ali IV. tipu izenačeni diagram z dvema diagramoma po tipu I, dobimo enkrat lomljeno premico, v prvem delu položnejšo, v drugem delu strmejšo, kakor sem to označil pri posameznih diagramih.

Primerjava teh premic pri posameznih diagramih nam odkrije dve nadaljnji zanimivosti.

Prvič, da je prelomnica pri vseh raziskanih diagramih skoraj v istem petletnem razdobju, to je 1916—1920, torej po koncu 1. svetovne vojne. (Isto velja tudi za prehod od II. tipa na I. tip pri više zgoraj omenjenih diagramih.) Politične spremembe in novo gledanje državnih oblasti na izdajanje znamk je temu vzrok, saj so v tem razdobju pričele cveteti priložnostne serije, najprej ponižno, kakor skrita vijolica, kasneje bohotno, kakor cvetice v tropičnih džunglah.

Drugič nam kaže naklon premice pred prelomno točko, da je skoraj povsod v mejah naklonov tipa I. držav, ki smo jih spoznali kot »solidne«. Tako je n. pr. naklon premice v diagramu Rusije do 1920 natanko enak naklonu po tipu I. izenačenemu diagramu Danske, to je 0,33 za obe državi.

Tudi če primerjamo koeficiente raziskanih držav za leto 1915, vidimo, da se gibljejo med 0,8 in 6,5 ali povprečno 2,3 (Albanije s koeficientom 15 nisem vpošteval, ker je to njen prvi koeficient in ne nudi prave slike iz više zgoraj obrazloženega načina izračunavanja.)

Sestavljeni diagrami, katerih nekaj je prikazanih na slikah 3., 4. in 5., nam nazorno pokažejo, da moremo deliti čas, odkar izdajajo poštne znamke v dve razdobji, katerih eno je trajalo do leta 1918, drugo pa poteka od tega leta dalje. Prvo dobo delimo lahko še v dva dela z uvedbo pojma »klasične znamke«. Klasično dobo zaključimo lahko z letom 1870, ko sta nastajali zedinjena Nemčija in Italija s svojimi izdajami znamk.

(Dalje)

PLEBISCITI IN ZNAMKE

(Konec)

Na bivšem Ogrskem treba omeniti le plebiscit v zapadni Ogrski. V tem ko je pretežni del pripadel Avstriji (Bürgenland = Gradišćanska s številnimi Hrvatii), so madžarski uporniki zasedli mesto Sopron (Oedenburg) z okolico, kjer naj bi se opravil plebiscit l. 1921. Ti uporniki so izdali nič manj kot 7 serij z 79 frankovnimi ter 1 serijo portovnih znamk s 5 vrednotami z raznimi pretiski (Nyugatmagyarország — Zapadna Ogrska, Lajtabánság posta itd. — pošta Leithskega banata) na madžarskih znamkah ter 1 serijo izvornih znamk, medtem ko uradno sploh ni izšla že natisnjena serija madžarskih znamk s pretiskom Soproni népszavazás (šopronjski plebiscit) 1921 dec. 14. Sporno ozemlje je bilo v skladu z izidom glasovanja vrnjeno Madžarski.

Največ plebiscitov je bilo na dotedanjem nemškem ozemlju. Schleswig (severni) je bil razdeljen v dve glasovalni coni. Ko je plebiscit dne 14. marca 1920 pokazal dansko večino v severni I. coni in nemško v južni, je prevzela Danska severno cono, Nemčiji pa je bila vrnjena južna. Prvotna skupna serija s 14 vrednotami je bila v nemški veljavi, Danska pa je po priključitvi svoje cone izdala istih 14 znamk v svoji veljavi in s pretiskom 1. zone. Medzavezniška komisija v Flensburgu pa je izdala za svoje službene potrebe 14 znamk s pretiskom C. I. S.

O razmejitvi med Nemčijo in Poljsko naj bi odločili trije plebisciti. O usodi dela Vzhodne Prusije *Allenstein-Olsztyn* je odločil plebiscit 11. julija 1920 v korist Nemčije, enako plebiscit v *Marienwerderju-Kwidzynu* (Zapadna Prusija) istega dne. Obe ozemlji z izjemo nekaj podeželskih občin sta bili vrnjeni Nemčiji. V tem ko so v *Allenstein-Olsztynu* izdali dve seriji nemških znamk z Germanijo (po 14 znamk) z dvema različnima pretiskoma, je izdala mednarodna komisija v *Marienwerderju-Kwidzynu* dve seriji z alegorijo in napisom »Populi voluntas« (»Volja ljudstva«) najprej le

z napisom *Marienwerder* (14 vrednot z različnimi zobčaji), pozneje pa isto število znamk z nemško-poljskim napisom. Zaradi začasnega pomanjkanja so se uporabljale tudi nemške znamke brez pretiska in 15 raznih nemških znamk s pretiskom »Commission Interalliée *Marienwerder*« v raznih oblikah. Po obsegu daleč najpomembnejši je bil plebiscit v *Gornji Šleziji*, saj je štel ozemlje l. 1910 1,917.000 prebivalcev. Kljub znatni poljski večini pri tem ljudskem štetju je dal plebiscit dne 20. marca 1921 59,6% glasov Nemčiji, 40,3% pa Poljski. Nato je prišlo do delitve ozemlja med obe državi, ki je ostala v veljavi do l. 1939, medtem ko je po drugi svetovni vojni pridobila Poljska še preostali del bivšega plebiscitnega ozemlja. Mednarodna komisija je izdala dve seriji lastnih znamk, prvo s številkami (9 vrednot in tri s pretiskom vrednote), drugo s pokrajino (17 vrednot), delno pretiskano s »Plebiscite 20 mars 1921« (11 vrednot) ter še l. 1922 s tremi dodatnimi pretiski, ki so povišali nominalo. Razen tega je izdalo francosko zasedbeno poveljstvo v *Oppelnu* 30 nemških znamk s pretiskom »C. I. H. S.«, komisija sama za svoje službene potrebe pa 20 nemških službenih znamk s pretiskom »C. G. H. S.«. Zasedbena vojska je zapustila ozemlje šele 23. junija 1922. Po nesrečnem izidu plebiscita so poljski uporniki pod vodstvom *Korfantya* ustanovili v delu spornega ozemlja svojo vlado, ki je zanj izdala tudi 7 lastnih znamk, vendar jih medzavezniška komisija ni priznala. V letih 1922/23 je Poljska za svoj del bivšega plebiscitnega ozemlja izdala posebno serijo 20 vrednot od 5 pfenigov do 300 mark v nemški veljavi, dokler jih ni nadomestila z znamkami v lastni veljavi.

Belgija je pridobila z versajsko mirovno pogodbo ozemlji *Eupen in Malmedy*, ki sta pripadali prej Nemčiji. Poštno upravo je prevzela Belgija že 15. januarja 1920 ter izdala najprej 7 belgijskih znamk s pretiskom »Eupen &

Malmédy« v nemški veljavi za obe ozemlji, pozneje pa dve seriji (že v belgijski veljavi) s po 17 vrednotami s pretiskom »Eupen« ali »Malmédy« ter dve seriji po 5 portovnih znamk, ki so veljale glede na pretisk v obeh sosednjih ozemljih, po uvedbi belgijskih znamk pa v vsej Belgiji, vse do potrošnje. Po uvedbi belgijske uprave je imelo prebivalstvo možnost, da v teku 6 mesecev v v posebnih registrih izrazi svojo voljo po priključitvi Nemčiji ali Belgiji. Od 63.940 prebivalcev se jih je le 271 javilo za Nemčijo.

Posebne usode je bilo deležno *Saarsko ozemlje* ali Posarje, sestavljeno iz delov bivše Prusije in Bavarske. To gospodarsko izredno pomembno ozemlje s približno 800.000 prebivalci je bilo postavljeno l. 1920 pod Zvezo narodov kot zaupnika za dobo 15 let in je imelo do maja 1921 nemško, pozneje pa francosko veljavo. Najprej je uporabljalo nemške in bavarske znamke s pretiskom, pozneje lastne z napisi v nemščini, med njimi tudi številne dobrodelne znamke. Frankovnih znamk je izdalo v 15 letih 205, službenih 32 in jih tukaj ne moremo podrobneje navajati. Plebiscit z dne 13. januarja 1935, ki je dal 90,5% večine za vrnitev Nemčiji, je ovekovečilo Saarsko ozemlje s posebno serijo znamk, Nemčija pa s spominsko (propagandno) serijo, sestavljeno iz 2 znamk z dne 26. avgusta 1934, ter s spominsko serijo po plebiscitu, sestavljeno iz 4 znamk (15. I. 1935). Po drugi svetovni vojni je prišlo Saarsko ozemlje najprej pod zavezniško, pozneje pa l. 1948 pod francosko upravo;

zavznaška uprava je izdajala znamke najprej v Saarmarkah, pozneje pa v francoskih frankih, ki so v veljavi še danes. Doslej je izšlo že precej znamk. Sedaj zopet mnogo razpravljajo o bodoči obliki upravljanja tega ozemlja.

Med *Poljsko in Litvo* sporno ozemlje *Srednje Litve* v Wilnom kot glavnim mestom je bilo zaradi raznih težav, ki so onemogočile izvedbo predpisanega plebiscita, končno po mednarodni odločbi (brez plebiscita) razdeljeno med obe državi, vendar je Poljska pridobila Wilno z aneksijo že l. 1922, potem ko je bil poljski general Żeligowski zasedel pretežni del spornega ozemlja z Wilnom že l. 1920. Izdal je 47 lastnih frankovnih in 6 portovnih znamk v poljski veljavi, 3 znamke pa so izšle za nevtralnico med Litvo in Srednjo Litvo, ki je bila pozneje razdeljena.

Nekateri drugi plebisciti so še bili nameravani v raznih krajih (Mosul, sporen med Turčijo in Irakom; Aalandski otoki, sporni med Finsko in Švedsko; Dodekanez, sporen med Grčijo in Italijo), vendar ni prišlo ne do plebiscitov ne do izdaje posebnih znamk.

O plebiscitu v Sandžaku Alexandrette (bivša Sirija) iz leta 1938 smo govorili že prej.

Po drugi svetovni vojni se plebisciti kot sredstvo za odločitev prebivalstva spornega ozemlja o nadaljnji pripadnosti ozemlja doslej niso uporabili.

Tako nam kažejo plebiscitne znamke znaten in izredno zanimiv del svetovne zgodovine, v kateri so milijoni prebivalcev odločali sami o svoji bodoči usodi.

Ksenija Stebih:

SVETOVNO SLOVSTVO NA ZNAMKAH

(6. nadaljevanje)

Ugo Fascolo, rojen na otoku Zante 1778, umrl v Londonu 1827 (1932 Z. št. 30 c rjava, Egejski otoki; 1932 Z. št. 98 30 c oranžna) se je strastno oprijel iz Francije došlih nazorov o svobodi ter jih oznanjal v navdušenih spevih. V svojih žaloigrah je šel po stopinjah Alfierija ter oznanjal v klasičnih likih ideje novega časa: Tieste, Edipo, Aiace in Ricciarda. Popolno umetnino je

ustvaril s svojo filozofsko pesnitvijo »I sepolcni (1807)«. Najbolj znano njegovo delo pa je roman: »Lettere di Iacopo Ortis (1802)«. V obrisih po Goethejevem Wertherju posneta, so pisma po svoji domorodni osnovi in po predaji čustvom znanilec prihajajoče romantike.

Italijo so napoleonske vojne in ustanovitve italijanskega kraljestva politično kar najmočneje razvnele. Enkrat prebu-

jena volja za enotnost se je vedno močnejše uveljavljala kljub vsem preganjanjem vrnivših vlad. Književnost je postala bojevnica združene Italije, vsem na čelu pa romantiki.

Njih voditelj je postal največji italijanski pisatelj devetnajstega stoletja *Alessandro Manzoni*, rojen v Milanu 1785, umrl ravno tam 1873. (1923 50 letnica smrti Z. št. 184/189 ter pretiski te serije v bivših italijanskih posestih Cirenaica, Eritrea, Somalia in Tripolitania). V svojih krščanskih himnah »Inni sacri« je našel preprost in ganljiv ton, slaven pa je postal s svojo odo na smrt Napoleona I. »Il cinque maggio«.

S svojo mojstrovino »I promessi sposi«, 3 zvezki 1825/26, pa je uvedel v italijansko slovstvo zgodovinski roman. To delo še do danes ni bilo preseženo. »Manzonijeva notranja omika je tu na tolikšni višini, da je težko najti kaj enakega«, je dejal Goethe o knjigi.

Vendar pa tudi klasicizem ni popolnoma izumrl. Svojega oznanjevalca je imel v enem izmed največjih italijanskih lirikov Leopardiju.

Giacomo Leopardi je bil rojen v Recanati 1798 in je umrl v Neaplju 1837. (1932 Z. št. 376 50 c vijolična, 1937 — Znameniti možje. — Z. št. 591 25 c temnozelena in 50 c vijolična, Egejski otoki 1932 Z. št. 99 50 c vijolična.). Klasično mišljenje in prekipevajoče bogastvo občutkov se vežeta v njegovih pesnitvah, prežetih z globoko melanholijo: Canti (1. perioda 1818—26), Canti (2. perioda 1828—30).

Izmed političnih pisateljev te dobe je treba omeniti *Giuseppe Mazzinija*, rojenega v Genovi 1805, umrlega v Pisi 1872. (1922 50-letnica smrti Z. št. 153/155, 1949 Z. št. 797 20 L črnosiva). S svojimi duhovitimi kritikami in esejji je imel velik vpliv na sodobno književnost: »Scritti letterari di un italiano vivente (1847).«

Pomemben pripovednik te dobe je *Carlo Botta*, rojen v San Giorgio del Canavese 1766, umrl v Parizu 1837. (1923 Z. št. 378 1 L 25 svetlomodra, Egejski otoki 1932 Z. št. 101 1 L 25 svetlomodra). V svojih zgodovinskih delih je imel za zgled velike zgodovinarje šestnajstega stoletja. Odičuje se s slovesno resnostjo svojega sloga in nepodkupljivostjo svoje sodbe. Vendar so se drugi zgodovinarji odvrnili od tacitejske oblike Botte k preprostem pripovedovanju po virih.

*

5. *Sedanost*. Najmočnejši talent med liriki novejšje dobe je *Giosue Carducci*, rojen v Valdcastello 1836, umrl v Bologni 1907. (1932 Z. št. 377 75 c karmin, Egejski otoki 1932 Z. št. 100 75 c rdeča). Obvlada jezik kakor nihče pred njim ter z uspehom preoblikuje italijansko stihotvorstvo. Njegova zasluga je posebno, da je umel gibanim mislim stoletja s posebno umetnostjo dati klasične oblike. Na njegovi moški umetnosti, polni klasičnih in političnih idealov se je šolal cel krog pesnikov.

Posebno mesto med liriki ima *Gabriele d'Annunzio*, rojen v Francavilla al Mare 1864. (Reka 1920 Z. št. 97-110 in 1921 pretisk Z. št. 114—128). Njegove dovršeno oblikovane pesmi so izmed njegovih stvaritev najtrajnejše. Njegove simbolične drame, polne besednega bogastva in zvočnosti, je ponesla po Evropi igralska umetnost Eleonore Duse. Velik uspeh njegovih rafiniranih romanov je pa vsaj v inozemstvu splahnel.

Med ženami-romanopisci je na prvem mestu Nobelova nagrajenka *Grazia Deledda*, rojena v Nuoriju na Sardiniji 1873. (Turčija 1935 12. mednarodni ženski kongres v Istanbulu. Z. št. 884 15 (+ 15) K vijolična). Njeni romani in novele se dvigajo do odlične pomembnosti, posebno sardijski, kjer opisuje pokrajino in ljudi svoje ožje domovine.

(Dalje)

Poravnana naročnina omogoča redno izhajanje glasila!

Filatelist frankira filatelistično!

NOVE ZNAMKEV SVETU

Avstrija

9. 7. VIII. 1952. Za 150. obletnico rojstva pesnika **Nikolaja Lenaua** (1702—1750) je izšla v vrsti velikih Avstrijscev modrozeleno-znamka za 1 šiling. Naklada 800.000.

10. 3. IX. 1952. »Mednarodno dečje dopisovanje«. Vijoličnomodra znamka za 2 šilinga 40 grošev.

11. 3. IX. 1952. O priliki avstrijskega dneva **katoličanov** je izšla v nakladi 350 tisoč sivozelena znamka za 1 šiling 25 grošev.

Bolgarija

3. Tudi Bolgarijo je zadelo »valutna reforma«. V zvezi s tem je bilo izdanih iz nove frankovne serije prvih pet vrednot za 4, 12, 16, 44 in 80 stotink s sliko dolinske pregrade »Vasilij Kolarov« v barvah: temnomodra, temno-rožnata, temnorjavokarmin, temno-deča, odnosno temnomodra.

4. Za 70. rojstni dan **Dimitrova** je izšla spominska serija 3 znamk: 16 stotink temnorjavska, 44 stotink rjavokarmin in 80 stotink modra v nakladi 150.000.

Češkoslovaška

20. Ob obnovitvi **Betlehemske kapele** v Pragi, v kateri je pred 550 leti pridigoval reformator **Jan Hus** (1369—1415), je bila izdana priložnostna serija 3 znamk: 1,50 Kč temnorjavska in 5 Kč črna s sliko reformatorja ter 3 Kč rjavokarminasta s sliko Betlehemske kapele.

23. 30. VIII. 1952. **Pizkurtarna** serija 4 znamk: 1,50 Kč rjava (tek), 2 Kč zelenosiva (jadralsvo), 3 Kč karminasta (kolesarjenje) in 4 Kč ultramarin (hockey).

24. 31. VIII. 1952. Serija 3 znamk v počastitev javne zdravstvene službe: 1,50 Kč sivoličnata, 2 Kč vijoličnomodra in 3 Kč karminasta.

21. 5. VIII. 1952. 100. obletnico smrti pesnika **Čelakovskega** proslavljata 2 znamki za 1,50 Kč temnorjavska in 2 Kč škrljasta.

22. 20. VIII. 1952. Za 100. rojstni dan slikarja **Mikulaša Aleša** (1852) je izšla serija 4 znamk: 1,50 Kč, 2 Kč, 3 Kč in 6 Kč.

25. 6. IX. 1952. **Dan rudarjev**, serija 4 znamk: 1 Kč, 1,50 Kč, 2 Kč in 3 Kč.

26. **Dopolnilna vrednota frankovne serije** s sliko predsednika **Gottwalda** za 1 Kč zelena.

Danska

4. **Frankovna serija** so je obogatila za 4 nove vrednote: 8 oerov siva, 12 oerov svetlozelena, 25 oerov svetlomodra in 33 oerov rdečerjavska.

Finska

6. 3. VIII. 1952. V spomin na stoto obletnico usodnega požara mesta **Vaasa** je bila izdana znamka za 25 mark.

7. 10. VIII. 1952. **Ob 10. šahovski olimpiadi** od 10. do 21. avgusta v Helsinkih je izšla priložnostna znamka za 25 mark v nakladi: 1.000.000.

Grčija

2. 29. VIII. 1952. Serija letalskih znamk v spomin na državljansko vojno: 1000 dr temnomodra (3.000.000), 1700 dr zelenomodra (800.000), 2700 dr sepja (700.000), 7000 dr temnozeleno (300.000).

Italija

12. **Dodatna vrednota k frankovni seriji**: 500 lir lilakarmin/modra.

Luxembourg

3. 20. VIII. 1952. **Olimpijskih iger** v Helsinkih in hkrati mednarodnega kolesarskega šampionata v Luxembourg so se spomnili s serijo 7 znamk: 1 fr ovisna in črna (tek na 100 m z zaprekami), 2 fr oker in črna (nogomet), 2 fr 50 roznata in črna (boks), 3 fr s.vorjava in črna (water-polo), 4 fr modrozeleno in črna (kolesarjenje), 8 fr vijoličnosiva in črna (meccvanje).

Madžarska

11. **Frankovna serija »Mestne zgradbe«** se je obogatila za nadaljnjih šest vrednot: 8, 10, 12, 50, 70 in 80 fil.

Nemčija (vzhodna)

7. Serija treh priložnostnih znamk, posvečena svetnemu giastnikom: 6 pf temnorjavska/svetlorjavska (G. Friedrich Händel) naklada 2.000.000; 8 pf roznata/temnokarmin (Albert Lortzing), naklada 2.000.000; 30 pf temnomodra/svetlomodra (C. M. Weber), naklada 1.500.000.

Znamke so bile izdane ob priliki **Händlove** proslave v Halleu na Saali od 5. do 13. VIII. 1952.

8. VIII. 1952. Kakor so ali bodo izdale vse države pod vplivom Sovjetske zveze, je izdala tudi Nemška demokratična republika spominske znamke širum svetovnim umskini velikanom: 12 pf svetlorjavska (Victor Hugo), 20 pf svetlozelena (Leonardo da Vinci), 24 pf svetlorjavska (Nikolaj Gogolj), 35 svetlomodra (Avicenna).

Nemčija (zahodna)

7. V spomin na iznajdbo **Ottovega** motorja na plin pred 75 leti, je izšla priložnostna znamka za 30 pf, modra, s sliko iznajditelja-konstruktorja **Nikolaja Ota**.

8. **Ob zborovanju Lutersanske svetovne zveze** v Hannoveru od 25. VII. do 3. VIII. 1. 1952 je izšla v nakladi 5 milijonov spo-

minska znamka za 10 pf zelena s sliko reformatorja (po lesorezu Lucasa Crana cha st.).

9. 9. VIII. 1952. Za 100. obletnico ustanovitve **Germanškega narodnega muzeja v Nürnbergu** je bila izdana doplačilna znamka za 10 + 5 pf s sliko »Nürnberške Mačone«, najbolj znane umetnine iz muzejskih zbirk.

10. 6. IX. 1952. Za **sestanek Helgolandcev** na njihovem domačem otoku je izšla spominska znamka za 20 pf, rdeča.

Norveška

5. 3. VIII. 1952. 80. **rojstnemu dnev**u **kralja Haakona VII.** sta namenjeni dve znamki: 30 oerov rdeča, naklada 7 milijonov in 55 oerov modra, naklada dva milijona.

6. **Službene** znamke: 5 oerov bilarnožnata, 10 oerov siva, 30 oerov rdeča in 60 oerov sivomodra.

Poljska

11. **140. obletnico smrti** **patra Huga Kolataja** (1750—1812) proslavljata znamki: za 45 + 15 Gr rjava in 1 Zl zelena.

12. **Ob Mednarodnem dnevu dece** je izšla modra znamka za 45 + 15 Gr, k. kaže predsednika Bieruta in travniku v družbi otrok.

13. Za »**Dan mornarice**« je bila izdana serija treh znamk: 30 + 15 Gr zelena, 45 + 15 Gr temnomodra in 90 Gr črnolila.

Portugalska

3. Za **osmi svetovni šampionat** **hockeya** na **kotalkah** sta izšli dve znamki: 1 eskudo modra in črna, 3.50 eskudov rjavolila in črna.

Romunija

9. **500-letnico** **rojstva** **Leonarda da Vincija** je proslavila (ud: Romunija) z vijolično znamko za 55 bani.

San Marino

3. Za »**velesejem** v **Trstu**« so pretiskali in izdali v spremenjenih barvah Kolumbovo serijo 7 frankovnih in 1 letalsko znamko. (Gl. štev. 2.)

4. 25. VIII. 1952. **Dan** **znamke** je razveselil zbiralce republike s 5 frankovnimi znamkami za 1, 2, 3, 5 in 25 Lir ter eno letalsko za 200 Lir. Prve tri vrednote so trioglate, ostale tri pravokotne, 200-lirska je izdana v bloku po 6 znamk z obrobniim napisom.

Sovjetska zveza

16. **75. obletnica** **rojstva** **pisatelja** **Triboja** **Novikova:** 40 kop temnozelena, svetlozelena in rumena.

17. **150-letnica** **rojstva** **Viktorja** **Hugoja:** 40 kop sivomodra, rjavorumena in modra.

Spanija

4. Dva svoja **zdravnika** je proslavila **Spanija** na znamkah: **histolog** **dr. Ramon Cajal** (1852—1934) 2 pt modra, naklada 10 milijonov, in **bakteriolog** **dr. Jaime Ferran** (1852—1929) 4.50 pt rjavokarminasta, naklada 5 milijonov.

5. **400-letnice** **smrti** **Františka** **Ksaverja** (1506—1552) nas spominja modra znamka za 2 pt v nakladi 2 milijonov.

Turčija

6. Ker v novi **frankovni** seriji ni bilo znamke za 20 par = 1/2 kurusa, ki pa je potrebna za tiskovine, je bila vrednota 1 kurus te serije pretiskana z 0,50 kurus.

7. Pet **znamk** za **odatno prisilno frankaturo** je bilo pretiskanih z novimi vrednotami, in sicer 3 k in 4 k z »20 Para« ter 2 1/2 k, 2 1/2 k in 3 k z »1 kurus«. (Zumstein štev. 142, 143, 113, 120 in 85; stran 1063 in sl.)

Z ANIMIVOSTI

CENE NAŠIH ZNAMK V TUJINI

Francoski trgovci z znamkami ponujajo:

Jugoslavija: frankovni 8 in 25 din za 70 do 72 ffr;

Jugoslavija: portovna 1 din za 5 ffr;

Jugoslavija: dečja 15 din za 34 ffr,

Jugoslavija: avionska 500 din za 1300 ffr;

Jugoslavija: olimpijska serija za 420 do 490 ffr;

Jugoslavija: 60. rojstni dan maršala Tita za 195 do 215 ffr;

VUJA: dečja 15 din za 32 do 36 ffr;

VUJA: 60. rojstni dan maršala Tita za 195 do 215 ffr;

VUJA: športna serija za 500 ffr;

VUJA: olimpijska serija za 420 do 925 ffr.

✱

NA VSTOPNINO VEZANE RAZSTAVNE ZNAMKE

Angleška kataloga Stanley Gibbons in Whitfield King sta sklenila, da v prihodnje izdaje kataloga ne bosta vključila znamk, ki so jih izdale Izrael, Luxemburg in Nizozemska za filatelistične razstave Taba, Centliux in ITEP.

Kako bodo na to reagirali katalogi Yvert, Michel in Scott?

✱

Argentinska vlada je sklenila, da bodo prodajali leto dni po vsej državi samo znamke v spomin Eve Peron. Serija bo obsegala 16 vrednot. Vse druge predvidene serije — vključno športna — so preložene na poznejši čas.